

II. DOKUMENTY STOLICY APOSTOLSKIEJ

1. KONGREGACJA DS. KULTU BOŻEGO I DYSCYPLINY SAKRAMENTÓW

a. Notyfikacja dotycząca niektórych aspektów własnych lekcjonarzy kościelnych „Liturgii Godzin”

Prot. N. 1280/02/L

1. W świetle swoich ostatnich doświadczeń Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, zachowując w mocy to, co zostało powiedziane w *Ogólnym wprowadzeniu do Liturgii Godzin*, w instrukcji *Calendaria particularia* z 1970 r.¹, w *Deklaracji* Kongregacji Nauki Wiary z 1972 r.², w *Notyfikacji dotyczącej niektórych aspektów własnych kalendarzy i tekstów liturgicznych* z 1997 r.³ i w instrukcji *Liturgiam authenticam* z 2001 r.⁴ za słuszne uważa podanie pewnych dalszych wskazań, dotyczących czytań patrystycznych *Liturgii Godzin* obrządku rzymskiego. Wskazania te zostaną następnie zastosowane, *mutatis mutandis*, do innych prawnie zatwierdzonych obrządków Kościoła łacińskiego.

I

2. W ciągu wieków epoki współczesnej papieże wielokrotnie mieli okazję wyrażać cześć i szacunek, jakie Kościół żywi dla wybitnych postaci, powszechnie określanych jako „Ojcowie Kościoła”, których „nauczanie cenimy i za nim postępujemy”⁵. Na ten temat papież Jan Paweł II zechciał stwierdzić, iż: „Ojcami Kościoła słusznie nazywa się tych świętych, którzy w ciągu pierwszych wieków potęgą swej wiary, wzniosłością i bogactwem swej nauki wnieśli weń nowe siły żywotne i sprawili, że się wspaniale rozwijał⁶. [...] Byli oni i pozostaną na zawsze Ojcami, sami bowiem są jakby stałą konstrukcją Kościoła i poprzez wszystkie wieki pełnią dla Kościoła wierną służbę. Stąd też każde następne głoszenie Ewangelii i nauczanie, jeśli chce być autentyczne, musi być uzgodnione z ich nauczaniem, każdy charyzmat i każdy urząd musi

¹ Kongregacja ds. Kultu Bożego, Instrukcja *Calendaria particularia*, z 24 czerwca 1970: AAS 62 (1970) 651-663, „Notitiae” 6 (1970) 349-370 [tekst polski *Instrukcja o rewizji kalendarzy partykularnych oraz własnych formularzy oficjów i Mszy*, „Wiadomości Diecezjalne” Katowice 41 (1973) 137-148].

² Kongregacja ds. Nauki Wiary, *Deklaracja* z 9 lipca 1972 (prot. n. 640/72), por. „Notitiae” 8 (1972) 249.

³ Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, *Notyfikacja dotycząca niektórych aspektów własnych kalendarzy i tekstów liturgicznych*, z 20 września 1997, „Notitiae” 32 (1997) 284-297 [tekst polski „Anamnesis” 7 (2001) nr 4 (27) s. 21-30].

⁴ Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, Instrukcja *Liturgiam authenticam*, del 28 marzo 2001: AAS 93 (2001) 685-726, „Notitiae” 37 (2001) 120-174 [tekst polski „Anamnesis” 8 (2002) nr 2 (29) s. 11-46].

⁵ Św. Leon I, *List* 69, 2: PL 54, 891B.

⁶ Por. Ga 4, 19; Św. Wincenty z Lerynu, *Commonitorium*, I, 3: PL 50, 641.

czerpać z żywego źródła ich ojcostwa, każdy nowy kamień dołożony do świętej budowli, która stale rośnie i poszerza się⁷, musi mieścić się w ramach podwalin położonych przez nich i z podwalinami tymi być zespolony. Prowadzony tą pewnością, Kościół niestrudzenie wraca do ich pism, pełnych mądrości i zawsze świeżych [...]”⁸. Ze swej strony papież Paweł VI stwierdził, że w pismach Ojców „można znaleźć niezmiennie prawdy, które leżą u podstaw każdej autentycznej odnowy w porządku duchowym i teologicznym: niezbędny związek z wiarą, gorące pragnienie zgłębiania misterium Chrystusa, głęboki sens Tradycji, bezgraniczną miłość do Kościoła”⁹. Dzięki temu ich pisma są w stanie zapewnić ubogacenie oficjalnej modlitwy Kościoła¹⁰ – w szczególności zaś celebracji *Liturgii Godzin* – pod względem głębszego rozumienia słowa Bożego, jak i w tym, co dotyczy autentycznej interpretacji różnych celebracji rozdysponowanych w ciągu całego roku liturgicznego.

3. Obecność lektury Ojców lub Pisarzy Kościelnych w *Liturgii Godzin* ma znaczenie teologiczne i eklesjalne. Podstawowym jej celem jest rozważanie słowa Bożego „tak jak czyni to Kościół w swojej tradycji. Kościół uważa bowiem za niezbędne wyjaśniać wiernym Słowo Boże w sposób autentyczny, «aby interpretacja proroków i Apostołów odbywała się w duchu kościelnym i katolickim»”¹¹. Dlatego należy przypomnieć, że „Ojcowie są zasadniczo i przede wszystkim komentatorami Pisma Świętego: «divinorum librorum tractatores»”¹². [...] pozostają oni dla nas prawdziwymi mistrzami, można nawet powiedzieć, że pod wieloma względami przewyższają egzegetów średniowiecza i czasów nowożytnych dzięki «pewnego rodzaju subtelnej intuicji spraw niebiańskich i godnej podziwu przenikliwości duchowej, która pozwala im głębiej wchodzić w Słowo Boże». Przykład Ojców może bowiem nauczyć współczesnych egzegetów prawdziwie religijnego podejścia do Pisma Świętego, a także metody interpretacji zachowującej zawsze łączność z doświadczeniem Kościoła, który idzie przez dzieje prowadzony przez Ducha Świętego. Ignorowanie lub zapominanie o tych dwóch kryteriach interpretacyjnych – religijnym i specyficznie katolickim – prowadzi często do zubożenia i zniekształcenia współczesnych studiów egzegetycznych”¹³. Podobnie jest w wielu innych dziedzinach życia Kościoła, którego refleksja teologiczna „zrodziła się z egzegezy prowadzonej przez Ojców «in medio Ecclesiae» (pośrodku Kościoła), [...] w kontakcie z potrzebami duchowymi ludu Bożego”¹⁴, a

⁷ Por. Ef 2, 21.

⁸ Jan Paweł II, *List Apostolski na 1600-lecie śmierci świętego Bazylego Patres Ecclesiae* (2 stycznia 1980), AAS 72 (1980) 6 [tekst polski „L’Osservatore Romano” wyd. polskie 1 (1980) nr 3, s. 14].

⁹ Paweł VI, *Lettera ad E.mum P. D. Michaelem S.R.E. Cardinalem Pellegrino, primo volvente saeculo ab obitu sacerdotis Iacobi Pauli Migne*: AAS 67 (1975) 469-473, szczególnie s. 471; por. KL nr 92 b).

¹⁰ Por. Paweł VI, *List ad E.mum P. D. Michaelem S.R.E. Cardinalem Pellegrino*: AAS 67 (1975) 469-473, szczególnie s. 471.

¹¹ *Ogólne wprowadzenie do Liturgii Godzin*, nr 163; Św. Wincenty z Lerynu, *Commonitorium*, I, 2: PL 50, 640.

¹² Św. Augustyn, *De libero arbitrio*, III, 21, 59; *De Trinitate*, II, 1, 2: PL 32, 1300; 42, 845.

¹³ Kongregacja ds. Wychowania Katolickiego, Instrukcja *Inspectis diebus*, nr 26: AAS 81 (1990) 618 [tekst polski „Wiadomości Diecezjalne” Katowice 58 (1990) s. 153n].

¹⁴ Tamże, nr 27: AAS 81 (1990) 619 [tekst polski „Wiadomości Diecezjalne” Katowice 58 (1990) s. 154].

szczególnie „w sercu zgromadzeń liturgicznych zbierających się dla wyznawania wiary i sprawowania kultu Zmartwychwstałego Pana”¹⁵.

4. W kontekście pogłębiania, rozwoju oraz integracji słowa Bożego przez Kościół, poprzez jego najwybitniejszych świadków, „dzieła Ojców Kościoła są wymownym świadectwem rozważania w ciągu wieków Pisma Świętego przez Kościół, który jako Oblubienica Słowa Wcielonego «wierna dążeniom i duchowi swego Oblubieńca i Boga» wytrwale nabywa coraz większej znajomości Ksiąg świętych”¹⁶.

5. Dlatego „ich sposób wyrażania się często przypomina zmysłowy język mistyków, co pozwala dostrzec jakąś wielką zażyłość z Bogiem, żywe doświadczenie tajemnicy Chrystusa i Kościoła [...]”¹⁷, którego istotnym miejscem jest celebrowanie liturgiczne. Ojcowie Kościoła to żywi świadkowie tych stałych elementów liturgii Kościoła, które były przedmiotem *traditio* Apostołów¹⁸ i ludzie udoskonalający typowe formy i struktury wielkich rodzin liturgicznych, obecnie już niezmiennie utwierdzonych¹⁹. Odegrali oni zasadniczą rolę w wyjaśnianiu sensu, jaki Kościół widzi w liturgii i we wszystkich praktykach życia chrześcijańskiego, które z niej wypływają, od niej zależą lub do niej prowadzą²⁰. Rzeczywiście „liczne formy pobożności prywatnej (jak modlitwa w rodzinie, modlitwy codzienne, praktyka postów) czy wspólnotowej (np. obchodzenie niedzieli i głównych świąt liturgicznych jako udziału w wydarzeniach zbawczych, oddawanie czci Najświętszej Maryi Panny, czuwania, agapy itd.) sięgają epoki patrystycznej i czerpią swój określony sens teologiczno-duchowy z nauki Ojców”²¹. Tak oto studium i rozważanie pism Ojców Kościoła prowadzą „do rozumienia owego symbolicznego języka liturgii, który przez widzialne znaki, słowa, czynności i rzeczy oznacza w czynnościach liturgicznych sprawy Boże oraz urzeczywistnia je w sakramentach”²².

6. W innych dokumentach Stolicy Apostolskiej, które w ostatnich latach rozważały rolę Ojców Kościoła, czytamy: „W naszej chrześcijańskiej świadomości Ojcowie ukazują się zawsze jako związani z Tradycją, będąc równocześnie jej twórcami i świadka-

¹⁵ Tamże, nr 20: AAS 81 (1990) 616 [tekst polski „Wiadomości Diecezjalne” Katowice 58 (1990) s. 154].

¹⁶ *Ogólne wprowadzenie do Liturgii Godzin*, nr 164.

¹⁷ Kongregacja ds. Wychowania Katolickiego, Instrukcja *Inspectis dierum*, nr 39: AAS 81 (1990) 625 [tekst polski „Wiadomości Diecezjalne” Katowice 58 (1990) s. 158].

¹⁸ Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, Instrukcja *Varietates legitimae*, z 25 stycznia 1994, nry 26-27: AAS 87 (1995) 298-299; „Notitiae” 30 (1994) 94-95; *Missale Romanum*, editio typica altera, Institutio Generalis, nr 397.

¹⁹ Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, Instrukcja *Varietates legitimae*, z 25 stycznia 1994, nr 36: AAS 87 (1995) 302; „Notitiae” 30 (1994) 99; *Missale Romanum*, editio typica altera, Institutio Generalis, nr 398; Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, Instrukcja *Liturgiam authenticam*, nr 5: AAS 93 (2001) 687; „Notitiae” 37 (2001) 122 [tekst polski „Anamnesis” 8 (2002) nr 2 (29) s. 12].

²⁰ Por. KL nry 10, 14.

²¹ Kongregacja ds. Wychowania Katolickiego, Instrukcja *Inspectis dierum*, nr 44: AAS 81 (1990) 628 [tekst polski „Wiadomości Diecezjalne” Katowice 58 (1990) s. 160].

²² Kongregacja ds. Wychowania Katolickiego, Instrukcja *In ecclesiasticam*, nr 11, por. nr 20, „Notitiae” 15 (1979) 526-565, szczególnie s. 530, 555 [tekst polski „Anamnesis” 6 (1999/2000) nr 3 (22) s. 14].

mi. Stoją najbliżej początków; niektórzy z nich byli świadkami Tradycji apostołskiej, źródła, z którego bierze początek cała Tradycja; w szczególności zaś ci, którzy żyli w pierwszych wiekach, mogą się uważać za autorów i wyrazicieli Tradycji «konstytutywnej», która w późniejszych czasach będzie przechowywana i ciągle wyjaśniana. W każdym razie Ojcowie przekazali to, co otrzymali, «nauczali Kościół tego, czego nauczyli się w Kościele»²³; „trzymali się tego, co znaleźli w Kościele, nauczali tego, czego się nauczyli, przekazali synom to, co otrzymali od ojców”²⁴.

7. Czytanie Ojców i Pisarzy kościelnych w ramach *Liturgii Godzin* – oprócz swego głównego celu, jakim jest rozważanie słowa Bożego – ma jako specyficzne zadanie pomoc „wiernym we wniknięciu w znaczenie okresów i świąt liturgicznych. Otwierają im bowiem dostęp do nieocenionych skarbów duchowych stanowiących spuściznę Kościoła, a równocześnie podbudowują duchowość chrześcijańską i ożywiają pobożność wiernych”²⁵.

8. Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów pragnie, aby w kompilacji i rewizji tekstów własnych liturgii z większą uwagą stosowano pewne podstawowe kryteria, które zostaną omówione w następujących punktach.

9. Ze swej strony dla zachowania autentycznego charakteru ksiąg liturgicznych Dykasteria zamierza stosować ze zwiększonym rygiorem owe kryteria również w przypadku przyszłych rewizji *wydań wzorcowych* tekstów obrządku rzymskiego.

10. Podstawową zasadą, jaką należy przyjąć, jest zapewnienie w Lekcjonarzach kościelnych *Liturgii Godzin* szczególnego miejsca autentycznym pismom Ojców Kościoła. Miejsce to należy się im ze względu na cześć i szacunek, jakie Kościół żywi wobec nich, oraz ze względu na posłuszeństwo wobec Tradycji.

11. Z powyższego kryterium wynika, iż należy unikać dawania miejsca – z wyjątkiem szczególnych przypadków tu określonych – innym pismom Kościoła, także sporządzonym przez świętych lub autorów chrześcijańskich, nawet takich którzy cieszą się szczególnym uznaniem. Włączenie tych tekstów do Lekcjonarzy kościelnych musi być traktowane jako sprawa raczej wyjątkowa i spowodowana istnieniem pewnych szczególnych okoliczności.

II

12. Każdy fragment tekstu mający służyć jako *drugie czytanie*, powinien być wybrany z uwzględnieniem jego zastosowania typowo liturgicznego, stąd konieczne jest, aby został opatrzony zwyczajowym tytułem wprowadzającym, odpowiednią notę bibliograficzną, zdaniem tematycznym oraz własnym responsorium w odpowiedniej formie. Poza tym wybór tekstów powinna bezwzględnie cechować odpowiednia ja-

²³ Św. Augustyn, *Opus imperfectum contra Iulianum*, 1, 117: PL 45, 1125.

²⁴ Kongregacja ds. Wychowania Katolickiego, Instrukcja *Inspectis diebus*, nr 19: AAS 81 (1990) 607-636, szczególnie s. 615 [tekst polski „Wiadomości Diecezjalne” Katowice 58 (1990) s. 151].

²⁵ *Ogólne wprowadzenie do Liturgii Godzin*, nr 165.

kość i integralność literacka, stąd wyklucza się *collages* lub też tworzenie luźnego zestawienia wybranych zdań, na korzyść – na ile to możliwe – tekstów ciągłych.

13. Przygotowując krótką, wstępną notę hagiograficzną, należy zatroszczyć się: o zachowanie jej funkcji, to jest streszczenia najistotniejszych momentów z życia świętego lub błogosławionego – głównie w celu informacyjnym i prywatnym, o jej umieszczenie przed czytaniem, o jej zredagowanie według kryteriów, które odsyłają do modelu i struktury tekstów obecnych już w Godzinie czytań oraz – gdzie będzie to możliwe – należy dostosować ją do sposobu sformułowania odpowiedniego *elogium Martyrologium Rzymskiego*²⁶.

14. *Drugie czytanie* – niezależnie od faktu, czy jest zaczerpnięte z Ojców Kościoła lub Pisarzy kościelnych, czy też ma formę kompozycji hagiograficznej – powinno koniecznie posiadać zdanie tematyczne, które wprowadza centralny temat tekstu lub też stanowi rodzaj łącznika z wcześniej przeczytanym tekstem biblijnym albo przeżywanym okresem liturgicznym. Takie zdanie tematyczne nie jest przeznaczone do liturgicznego czytania, pomaga jednak w uświadomieniu sobie treści zaproponowanego tekstu. Także w tym przypadku należy czerpać przykład z aktualnego wydania *wzorcowego*.

15. W odniesieniu do sposobu układania responsoriów, które następują po czytaniach patrystycznych lub hagiograficznych, nawet jeśli nie są ściśle związane z tekstem czytania²⁷, w przygotowaniu ich należy pamiętać o wzorowaniu się na responsoriach już zatwierdzonych Godziny czytań, z których można zaczerpnąć przykład w przypadku trudności redakcyjnych. Powinno się zachować – na ile to możliwe – pewne powiązanie tematyczne responsorium z poprzedzającym je czytaniem; winno też być ułożone w sposób umożliwiający jego zaśpiewanie, przynajmniej w językach lokalnych.

III

16. W przypadku celebracji poświęconych Najświętszej Maryi Pannie, świętym i błogosławionym, w przygotowaniu liturgicznych tekstów własnych danej diecezji, narodu lub rodziny zakonnej należy czerpać przykład – na ile to możliwe – z wydania *wzorcowego Liturgii Godzin*. To, co zawierają dalsze numery dokumentu, odnosi się nie tylko do świętych, lecz także do błogosławionych, z wyjątkiem pewnych szczególnych wskazań.

17. Jedynie w rzadkich przypadkach będzie stosowne zaproponowanie tekstu alternatywnego w stosunku do drugiego czytania Godziny czytań z okazji celebracji poświęconej określonemu świętemu lub grupie świętych, przy czym nigdy nie należy dołączać więcej niż jeden tekst dodatkowy dla określonej celebracji. Nie jest jednak dozwolone takie systematyczne postępowanie według opisanej tu procedury.

²⁶ Por. tamże, nr 168; *Martyrologium Romanum*, Praenotanda, nr 39.

²⁷ Por. *Ogólne wprowadzenie do Liturgii Godzin*, nr 170.

18. W przypadku celebracji poświęconej pojedynczemu świętemu należy dołożyć starań, aby wybrany został tekst spośród pism jego autorstwa. Fragment ten powinien odpowiadać wymogom Godziny czytań.

19. Gdyby celebracja poświęcona była grupie świętych, pierwszeństwo w użyciu będą miały te teksty, które są zaczerpnięte z pism autorstwa któregoś z nich.

20. W przypadku niedysponowania fragmentami pism autorstwa tych świętych należy postarać się o wybranie tekstu spośród pism któregoś z Ojców Kościoła, uwzględniając zbieżność tematyczną, średnią długość i podział tekstu na paragrafy.

21. Jedynie wyjątkowo – i wyłącznie w przypadku tekstu, który między innymi odznacza się dobrym stylem literackim – można sięgnąć po kompilację hagiograficzną, pamiętając przy tym, iż ważna jest jej autentyczność historyczna i użyteczność dla życia duchowego²⁸. W każdym razie nie należy posługiwać się fragmentami tekstów pochodzących z procesu kanonizacyjnego, włącznie z dekretami związanymi z kanonizacją.

22. W celu uniknięcia nieużytecznych trudów w przygotowaniu tekstów liturgicznych na potrzeby określonej celebracji związanej z danym świętym, konieczne jest, aby teksty te zostały przedstawione Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów jedynie wówczas, gdy celebracja została wcześniej definitywnie wpisana do kalendarza własnego na mocy dekretu Stolicy Apostolskiej.

IV

23. Pozostaje otwarta możliwość, o której mowa w art. 162 *Ogólnego wprowadzenia do Liturgii Godzin*, to znaczy przygotowania przez Konferencję Episkopatu kościelnego Lekcjonarza własnego na potrzeby celebracji Godziny czytań. W tej sprawie Dykasteria pragnie sprecyzować, co następuje:

24. W takim przypadku przed rozpoczęciem prac przygotowawczych wskazane jest nawiązanie kontaktu z Kongregacją ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, aby umożliwić wstępne określenie zasad postępowania.

25. Taki Lekcjonarz winien być traktowany jako jedna z części ksiąg liturgicznych obrządku rzymskiego i według przepisów prawa podlega powszechnym normom dotyczącym kompilacji, aprobachie ze strony biskupów oraz udzieleniu *recognitio* przez Stolicę Apostolską.

26. Celem Lekcjonarza jest dostarczenie tekstów do celebracji *Liturgii Godzin*. Dlatego zbiór ten nie może nosić cech charakterystycznych antologii przeznaczonej do innych celów. Wzór redagowania tekstów – także pod względem typograficznym – pozostaje ściśle taki, jaki znajdujemy w zatwierdzonych już księgach liturgicznych; wykluczyć więc należy każdy element obcy: wstępy, wprowadzenia w formie traktatów naukowych, przypisy bibliograficzne dotyczące poszczególnych autorów, ilustracje, wykazy tematyczne, glosy itd.

²⁸ Por. tamże, nr 167.

27. Byłoby wskazane, aby na początku ograniczyć zakres takiego lekcjonarza do okresu „w ciągu roku”, przesuując bardziej skomplikowaną pracę redakcyjną nad tekstami na okres Adwentu, Bożego Narodzenia, Wielkiego Postu oraz Wielkiej Nocy na późniejszy termin. Możliwość realizacji części Lekcjonarza poświęconych tym ostatnim okresom liturgicznym – i to części, które cechowałyby się odpowiednią jakością i wartością – zależy od możliwości pozyskania stosownych tekstów.

28. Kwestia używania dwuletniego cyklu czytań – tak biblijnych, jak i patrystycznych – dla Godziny czytań wymaga jeszcze pogłębionej refleksji, przy czym z pewnością nie jest łatwa do rozstrzygnięcia ze względu na: szereg przyczyn natury teologiczno-celebracyjnej, ograniczoną liczbę osób doświadczonych w przygotowywaniu tłumaczeń, jak i ze względów ekonomicznych. Dlatego wyłączając pewne szczególne sytuacje i przestrzegając wydanych już zezwoleń, w obecnej chwili lepszym rozwiązaniem wydaje się, by w przypadku zamiaru przygotowania tzw. «Lekcjonarza bis» tekstów kościelnych skoncentrować się na projekcie przewidującym cykl jednoroczny.

29. Realizacja takiego projektu nie jest łatwa. W szczególności nie może on ograniczać zakresu tematów poruszanych w wybranych tekstach do tego stopnia, by zaniebdany został wymóg uwzględnienia odpowiednio różnorodnych zagadnień. Należy też przestrzegać wymogów związanych z kontekstem celebracji liturgicznej, jak i konieczności zawarcia w rocznym cyklu tekstów pełnej tajemnicy zbawienia. Wybór czytań o zbyt zawężonej tematyce byłby więc nieodpowiedni: na przykład taki, który skupiałby się wyłącznie na zagadnieniu modlitwy osobistej lub na roli Najświętszej Maryi Panny i związanych z Nią praktykach pobożnościowych.

30. Z zasady powinno się także unikać zawężania wyboru tekstów do dzieł zbyt ograniczonej liczby autorów lub takich, które cechuje zbyt podobieństwo stylu.

31. Z drugiej strony wprowadzenie «Lekcjonarza bis», zawierającego teksty własne, w pewnej mierze winno być oparte na jego specyficznym związku z określonymi tradycjami. Lekcjonarz taki byłby więc czymś bardziej naturalnym u tych narodów, które posiadają własną tradycję patrystyczną.

V

32. Z możliwości, o której mowa w art. 162 *Ogólnego wprowadzenia do Liturgii Godzin* (por. wyżej nr 23) – co potwierdza praktyka lat posoborowych – mogą skorzystać również rodziny zakonne.

33. W tym konkretnym przypadku można by przewidzieć pewne złagodzenia wymogu, który ogranicza teksty okresowe (*temporale*) jedynie do tych zaczerpniętych z dzieł patrystycznych – szczególnie gdy chodzi o najstarsze rodziny zakonne lub takie, które odwołują się do stylu życia zgromadzeń monastycznych albo żebraczych, wreszcie takie, które posiadają własną bogatą tradycję w dziedzinie literatury i duchowości.

34. Takie zestawy tekstów powinny jednak uwzględniać szczególny charakter nie-

dzieli, pierwszego dnia tygodnia, ósmego dnia, „pierwotnego dnia świątecznego” i „Dnia Pańskiego”²⁹.

35. Przypadki, o których tu mowa, będą tak różnorodne, że trudno byłoby sformułować inne ogólne kryteria poza tymi, które zostały przedstawione wcześniej w numerach 24-31 i w innych miejscach tego dokumentu. Ewentualne złagodzenie – opisane w numerze 33 – nie może jednak prowadzić do eklektycznych zestawień tekstów, dlatego należy zatroszczyć się o zapewnienie względnej spójności wewnętrznej Lekcjonarza; spójności w pewnym stopniu analogicznej do tej, która istnieje w najważniejszym wyborze tekstów patrystycznych zawartym w wydaniu wzorcowym *Liturgii Godzin*.

VI

36. W przypadku różnych czytań kościelnych do zaaprobowania przez Stolicę Apostolską winien być zawsze przedłożony tekst w języku oryginalnym, nawet jeśli nie przewiduje się jego szerokiego zastosowania liturgicznego.

37. W przypadku tekstów wyrażonych w językach innych niż łaciński lub też: kastylijski, francuski, angielski, włoski, portugalski, niemiecki i polski, za normalną procedurę postępowania należy uznać także przedstawienie ich tłumaczenia na jeden z wyżej wymienionych języków. Dla uniknięcia jednak przeciążania pracą tych, którzy przygotowują teksty, Kongregacja – w szczególnych przypadkach – jest skłonna zwolnić z tego wymogu, zwłaszcza jeśli chodzi o języki słowiańskie.

38. Oprócz tego co zostało ustalone w numerze 36, winno się przedstawić do zaaprobowania również tłumaczenia tekstów na języki współczesne, zredagowane według norm instrukcji *Liturgiam authenticam*, lecz jedynie po zatwierdzeniu przez Kongregację ds. Kultu Bożego „tekstu wzorcowego”. W ten sposób można będzie działać efektywniej w fazie tłumaczenia, unikając zbytecznej pracy.

39. Czasami występuje też kwestia tekstów mających służyć jako czytania, których wersja oryginalna jest wyrażona w jednym z języków współczesnych; język ów jednak od czasu zredagowania tekstu zmienił do tego stopnia się, że niektóre terminy i wyrażenia zawarte w tekście stały się tak odległe od obecnych zwyczajów językowych, iż uniemożliwiają dokładne jego zrozumienie. Oczywiście, nie wszystkie różnice między tekstem i aktualnymi zwyczajami językowymi muszą przysparzać problemów. Kiedy jednak powstają takie trudności, możliwe jest ich rozwiązanie na wiele różnych sposobów. Najbardziej oczywisty z nich polega na zastąpieniu danego tekstu innym. Takie rozwiązanie narzucałoby się w przypadku, gdyby wyrażen trudnych do zrozumienia było wiele. W przeciwnym razie można by spróbować wprowadzenia delikatnej korekty, zastępując oryginalne wyrażenie innym łatwiejszym do zrozumienia. Takie zmiany z

²⁹ Por. 1 Kor 16,2; Ap 1, 10; Św. Augustyn, *List* 55, 17: CSEL 34, 188 [tekst polski *Listy (1-75)*, tłum. W. Eborowicz, Pelplin 1991]; KL nry 41, 106; Jan Paweł II, List apost. *Dies Domini*, z 31 maja 1998, w szczególności nry 8-18, 21-26, 34, 74-80: AAS 90 (1998) 713-766, zwłaszcza s. 717-723, 725-729, 733-734, 758-762; „Notitiae” 34 (1998) 353-418, w szczególności s. 358-366, 368-372, 378-379, 409-414.

powodu licznych niebezpieczeństw, jakie niosą z sobą, muszą być szczegółowo przedstawiane Kongregacji w chwili oddawania tekstów do aprobaty, przy czym należy je uważać za środek nadzwyczajny.

VII

40. W tym miejscu należy podkreślić niektóre punkty dotyczące w sposób szczególny procedur uzyskiwania aprobaty dla liturgicznych tekstów własnych rodzin zakonnych³⁰. Ze względu na najwyższą doniosłość eklezjalną celebracji liturgicznej i związaną z nią w zakresie tym konieczność zapewnienia maksymalnej integralności tekstów liturgicznych, wskazane jest uwzględnienie – w sposób analogiczny – zaleceń instrukcji *Liturgiam authenticam* (128, a), b)) dla przekładów liturgicznych tekstów własnych rodzin zakonnych. Szczególnie zaś, do kompetencji najwyższego przełożonego – przy głosowaniu jego rady, względnie kapituły generalnej – należy zatwierdzenie każdego tekstu liturgicznego przeznaczonego do użycia w celebracji liturgicznej we wszystkich domach jego rodziny zakonnej, niezależnie od języka. Przypomina się też, że w podobnej sytuacji Konferencje Episkopatu są zobowiązane do przestrzegania procedury, która wymaga dwóch trzecich głosów przechylnych zgromadzenia plenarnego biskupów³¹. W przypadku rodzin zakonnych byłoby więc wskazane zachowywać ściśle procedury w jakiś sposób ekwiwalentne.

VIII

41. Ponadto przypomina się, że w chwili przedstawiania tekstów Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów konieczne jest dostarczenie trzech egzemplarzy maszynopisu sporządzonego na białym papierze, formatu A4, nie oprawionych³², wraz z dołączoną dyskietką informatyczną zawierającą ściśle identyczny zapis elektroniczny danego tekstu.

We wspomnienie św. Cyryla Aleksandryjskiego, biskupa i doktora Kościoła

Jorge A. Card. Medina Estévez

Prefekt

Rzym, 27 czerwca 2002 r.

(Tłum. ks. Łukasz Gaweł)

³⁰ Kongregacja ds. Kultu Bożego, Instrukcja *Calendaria particularia* [tekst polski *Instrukcja o rewizji kalendarzy partykularnych oraz własnych formularzy oficjów i Mszy*, „Wiadomości Diecezjalne” Katowice 41 (1973) 137-148]; Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, Instrukcja *Liturgiam authenticam*, nry 128-130: AAS 93 (2001) 724-725 [tekst polski „Anamnesis” 8 (2002) nr 2 (29) s. 44-45].

³¹ Por. Św. Kongregacja Obrzędów, Instrukcja *Inter Oecumenici*, nry 23-31: AAS 56 (1964) 882-884 [tekst polski *Instrukcja o należytych wykonywaniu Konstytucji o liturgii*, „Wiadomości Diecezjalne” Katowice 32 (1964) 132-133].

³² Por. Kongregacja ds. Kultu Bożego, Instrukcja *Calendaria particularia*, nr 6: AAS 56 (1964) 653 [tekst polski *Instrukcja o rewizji kalendarzy partykularnych oraz własnych formularzy oficjów i Mszy*, „Wiadomości Diecezjalne” Katowice 41 (1973) 139].

b. Dekret dotyczący świąt zniesionych w Polsce**KONGREGACJA DS. KULTU BOŻEGO
I DYSCYPLINY SAKRAMENTÓW**

Prot. 1784/01/L

DLA POLSKI

Na wniosek Jego Eminencji Józefa Kardynała Glempa, Arcybiskupa Warszawskiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, z dnia 22 sierpnia 2001 roku, a na mocy uprawnień przyznanych tej Kongregacji przez Ojca Świętego Jana Pawła II, biorąc pod uwagę powyższe, bardzo chętnie udzielamy pozwolenia, aby obchodzenie Uroczystości Wniebowstąpienia Pańskiego było przypisane do następującej po nim siódmej niedzieli Wielkanocy, obchodzenie zaś Uroczystości Świętego Józefa (19 marca), Uroczystości Świętych Apostołów Piotra i Pawła (29 czerwca) i Uroczystości w dniu Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny (8 grudnia), nie obowiązywało już w przyszłości jako świąt nakazanych.

Bez względu na jakiegokolwiek przeciwny zarządzenia.

Z siedziby Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, dnia 4 marca 2003 r.

+ Franciszek Pius Tamburrino
Arcybiskup Sekretarz

Mariusz Marini
Podsekretarz

- Postanowienia dekretu obowiązują od I niedzieli Adwentu, czyli od 30 listopada 2003 r.
- Wierni w uroczystości: Świętego Józefa (19 marca), Świętych Apostołów Piotra i Pawła (29 czerwca) i Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny (8 grudnia) nie są zobowiązani do udziału we Mszy św. i do powstrzymania się do prac niekoniecznych. Zachęca się jednak wiernych do udziału we Mszy św. w te uroczystości.
- Księży proboszczów nie obowiązuje w te dni Msza św. za parafian.
- Uroczystość Objawienia Pańskiego (Trzech Króli) pozostaje świętem obowiązującym.

Za zgodność

Warszawa, dnia 12 marca 2003 r.

+ Piotr Libera

(z „Akta Konferencji Episkopatu Polski” 2003, nr 8, s. 32)